

Το νέο αυτό βιβλίο για την Καλαμωτή, με συγγραφέα τον Γεώργιο Ιω. Δαμαλά και αποκλειστικό χορηγό τον Σταμάτιο Αλ. Λεράκη, φιλοδοξεί να φωτίσει πλευρές της αγροτικής, οικονομικής και κοινωνικής ζωής ενός τυπικού Μαστιχοχωρίου της Χίου, 300 και πλέον χρόνια πριν, μέσα από το πρωτογενές πολιτισμικό υλικό των νοταριακών του Κωδίκων.

Οι νοταριακοί αυτοί Κώδικες δεν παρατίθενται ασύνδετα και αποσπασματικά, αλλά εντάσσονται δημιουργικά μέσα στο χωροχρονικό πλαίσιο που δημιουργούν από τη μια πλευρά τα μεσαιωνικά καστροχώρια –δημιουργήματα κι αυτά της μοναδικότητας της παραγωγής της μαστίχας στη νότια Χίο– και από την άλλη η πρωτόγνωρη ανάπτυξη του θεσμού της Κοινότητας στη συγκεκριμένη περίοδο, απόρροια των προνομιακών Ορισμών της οθωμανικής Διοίκησης στους καλλιεργητές των σχίνων. Το παρόν πόνημα αποτελεί μια πρωτότυπη εργασία στον βαθμό που μέχρι σήμερα δεν έχουν γίνει ανάλογες προσπάθειες για την περιοχή της νότιας Χίου, αναδεικνύει την προοπτική και τις δυνατότητες που υπάρχουν για την άντληση ιστορικών πληροφοριών από τη συστηματική αποδελτίωση των νοταριακών Κωδίκων των

Μαστιχοχωρίων κι αναγορεύει την καλλιέργεια και την παραγωγή της μαστίχας σε καθοριστικό και διαχρονικό παράγοντα διαμόρφωσης χωροταξικών μεταβολών, πολεοδομικής οργάνωσης, συνθηκών ζωής και παραγωγής λαϊκού πολιτισμού στην ευαίσθητη και προνομιακή αυτή περιοχή της Χίου

Το έργο αυτό είναι δομημένο σε τέσσερα Κεφάλαια:

Στο πρώτο Κεφάλαιο δίνονται αρχικά επιγραμματικές πληροφορίες για την καλλιέργεια του μαστιχόδενδρου και τις χρήσεις της μαστίχας. Στη συνέχεια ακολουθεί μια ιστορική διαδρομή του ρόλου που διαδραμάτισε το πολύτιμο προϊόν της μαστίχας στη ζωή των Μαστιχοχωρίων από την αρχαιότητα μέχρι και τις μέρες μας, περνώντας μέσα από τους διάφορους κατακτητές που κατά καιρούς κατέλαβαν το νησί της Χίου και αναφέροντας τις πολιτισμικές προεκτάσεις της κατοχής και της εκμετάλλευσης της μαστίχας.

Έπονται οι λόγοι δημιουργίας των μεσαιωνικών καστροχωρίων σε άμεση συσχέτιση με την απρόσκοπτη και ασφαλή παραγωγή της μαστίχας και την περιφρούρησή της από εξωτερικούς (πειρατικές επιδρομές) και εσωτερικούς (κλοπή και λαθραία εξαγωγή του προϊόντος) κινδύνους.

Η πολεοδομική οργάνωση των Μαστιχοχωρίων και η αρχιτεκτονική δομή – λειτουργικότητα των κατοικιών ολοκληρώνει το πρώτο Κεφάλαιο με μια μικρή αναφορά στις ιδιαιτερότητες της Καλαμωτής.

Στο δεύτερο Κεφάλαιο γίνεται μια ολοκληρωμένη παρουσίαση των δομικών χαρακτηριστικών των Κωδίκων της Χίου με βάση τα κατασκευαστικά στοιχεία, τον τρόπο γραφής, τη γλώσσα, το περιεχόμενο, τη σημασία και τη χρησιμότητά τους στη μελέτη της σύγχρονης Ιστορίας της Χίου.

Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στους Κώδικες της Καλαμωτής σχετικά με το είδος των δικαιοπραξιών που περιέχουν.

Στο τρίτο Κεφάλαιο γίνεται εκτενής αναφορά στη δομή και τη διάρθρωση του θεσμού της Κοινοτικής Αυτοδιοίκησης των Μαστιχοχωρίων για μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο.

Παρουσιάζονται και αναλύονται οι δυο πυλώνες του θεσμού της Κοινοτικής Αυτοδιοίκησης, η Κοινότητα και το Κοινό των Μαστιχοχωριτών, καθώς και οι μεταξύ τους αμφίδρομες και αλληλοσυμπληρούμενες σχέσεις για την εξυπηρέτηση των συμφερόντων των Μαστιχοχωριτών και την προστασία τους από τις αυθαιρεσίες της οθωμανικής Διοίκησης και την απειλή που συνιστούσαν οι πειρατικές επιδρομές. Τα γενικά και ειδικά προνόμια που απολάμβαναν οι Μαστιχοχωρίτες, οι φορολογικές υποχρεώσεις τους προς τον Οθωμανό κατακτητή καθώς και ο ευεργετικός και εξισορροπητικός ρόλος που διαδραμάτιζε η Εκκλησία στις κοινωνικές σχέσεις τους αναφέρονται και σχολιάζονται στο Κεφάλαιο αυτό.

Στο τέταρτο Κεφάλαιο παρουσιάζεται μια μεγάλη και αντιπροσωπευτική συλλογή νοταριακών πράξεων και χρονογραφικών σημειώσεων (ενθυμήσεων) της Καλαμωτής, οι οποίες αναλύονται και αλληλοσχετίζονται. Παράλληλα, και υπό το πρίσμα των τριών πρώτων Κεφαλαίων του παρόντος πονήματος, επιχειρείται η θεμελίωση βασικών συνιστωσών της αγροτικής, οικονομικής και κοινωνικής ζωής του χωριού για μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο.

Το πλήθος, η ποικιλία και ο πλούτος του διαθέσιμου νοταριακού υλικού επιτρέπουν τη διαμόρφωση μιας ξεκάθαρης και επαρκούς, αλλά όχι ολοκληρωμένης, άποψης για την κοινοτική και ιδιωτική ζωή του χωριού, την οποία θα προσπαθήσουμε να αποκρυσταλλώσουμε στον Επίλογο, μέσα από ένα εικονικό ταξίδι μιας ομάδας σύγχρονων κατοίκων του χωριού στην Καλαμωτή του 17ου αιώνα.